

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІШЕННЯ КОЛЕГІЇ

24.02.2017

Харків

№ 1/1

Про підсумки роботи Державного архіву
Харківської області та архівних установ області
за 2016 рік та завдання на 2017 рік

Заслухавши і обговоривши доповідь заступника директора Державного архіву Харківської області (далі – Державний архів) Куща Є.О., колегія відзначає, що діяльність Державного архіву та інших архівних установ області у 2016 році здійснювалася на виконання завдань, передбачених Планом розвитку архівної справи в області на 2016 рік та відповідно до указів Президента України, постанов, розпоряджень та доручень Кабінету Міністрів України, наказів Державної архівної служби України (далі – Укрдержархів), розпоряджень та доручень місцевих державних адміністрацій, наказів та доручень заступника директора Державного архіву.

Одним із пріоритетних напрямків у діяльності архівних установ Харківської області у 2016 році було забезпечення всебічної підтримки української ідентичності.

У лютому 2016 року на зберігання до Державного архіву надійшли спогади одного з координаторів харківського Євромайдану Володимира Чистиліна. Ці документи розміщено у рубриці «Герої не вмирають...», започаткованої 2015 року на веб – сайті Державного архіву.

Також Державним архівом підготовлено виставки документів: «До Дня Державного прапора України та Дня Незалежності України» та «До 40-ї річниці створення Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінських угод».

Серед пріоритетів було здійснення заходів щодо будівництва нової будівлі для Державного архіву. З даного питання рішенням сесії Харківської міської ради від 20.04.2016 року № 186/16 поновлено договір оренди для будівництва нової будівлі Державного архіву по вул. Лосівській, 21.

2016 року фінансування з державного бюджету для будівництва нової споруди архіву не було, пошук позабюджетних шляхів фінансування позитивних результатів не дав.

Актуальним, як і в попередні роки, залишалось питання забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду в архівних установах області, зміцнення їхньої матеріально-технічної бази.

2016 року у Державному архіві склалася небезпечна ситуація з покрівлею та облицювальною плиткою на фасаді будівлі по вул. Мироносицькій, 41. У зв'язку із відсутністю фінансування, рішенням сесії Харківської обласної ради від 23 червня 2016 року внесено відповідні зміни до Програми розвитку архівної справи в Харківській області на 2013 – 2016 роки. Державному архіву виділено із обласного бюджету кошти на суму 200 тис. грн. для капітального ремонту покрівлі. До кінця звітнього року ремонт завершено.

Відбулося певне покращення у стані будівель архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад міст обласного значення (далі – архівних відділів РДА та міськрад).

Архівному відділу Чугуївської РДА додатково виділено приміщення загальною площею 15,3 кв. м.; відремонтовано 395,42 м² приміщень (в архівних відділах Зміївської РДА та Куп'янської і Чугуївської міськрад). Протяжність стелажного обладнання збільшилося на 233 пог. м. в архівних відділах Близнюківської, Харківської РДА та Люботинської і Харківської міськрад.

Упродовж 2016 року архівними установами області було проведено ряд заходів, спрямованих на посилення протипожежного захисту.

У бюджетному запиті Державного архіву на 2016 рік передбачалися кошти в сумі 52 тис. 880 грн. на проведення заходів із забезпечення належного рівня його пожежної безпеки. Проте, на проведення цих заходів виділено лише 13560 грн., які витрачено на обстеження технічного стану і обслуговування системи пожежної сигналізації приміщень Державного архіву. Поза бюджетом, за рахунок спеціального фонду, витрачено 94 тис. 979 грн. на технічне обслуговування протипожежної автоматики, перевірку та перезарядку вогнегасників (100 шт.), а також на послуги з вимірювання опору ізоляції силової електропроводки та живлячих кабельних ліній у будівлях архіву по вул. Мироносицькій, 41 та пр. Московському, 7.

Архівними відділами РДА та міськрад області упродовж 2016 року також було проведено ряд заходів, спрямованих на посилення протипожежного захисту. Архівним відділом Чугуївської РДА придбано 4 вогнегасники, у трьох відділах замінено 7 вогнегасників (Балаклійської РДА – 1 шт., Великобурлуцької РДА – 3 шт., Нововодолазької РДА – 3 шт.). В Архівному відділі Зміївської РДА проведено перезарядку 3 вогнегасників. В архівних відділах Балаклійської, Вовчанської, Дворічанської, Чугуївської та Шевченківської РДА проведено технічне обслуговування (діагностування) вогнегасників. В Архівному відділі виконавчого комітету Чугуївської міської ради замінено старий прилад з охоронної сигналізації на сучасний. В Архівному відділі виконавчого комітету Люботинської міської ради протипожежну сигналізацію підключено до системи централізованого пожежного спостереження.

Активно проводилися роботи архівними установами області з ремонту та реставрації документів.

У Державному архіві здійснено складну реставрацію 60 977 аркушів справ дорадянського та радянського періоду (при запланованих 25500 аркушах). Значне перевиконання планових показників за цим напрямом роботи зумовлено фізичним

станом документів ф. 4, Харківське губернське правління та інших фондів дорадянського періоду, які потребували реставраційних робіт. Як і в 2015 році, цей показник є найбільшим серед архівів України.

Здійснювався ремонт документів на паперовій основі. Загалом по області відремонтовано 2887 аркушів справ. Показник відремонтованих аркушів у Державному архіві менше запланованого. Це пояснюється тим, що більша частина справ фонду № 4, що пройшли науково-технічну обробку, потребували реставрації документів, а не ремонту.

Тривали роботи з опрацювання та підшивки документів: у Державному архіві планові показники перевиконано майже втричі, в архівних установах низової ланки – виконано стовідсотково. У цілому по області опрацьовано та підшито 2136 од. зб. фондів дорадянського періоду. Крім того, у Державному архіві не планувалося, але опрацьовано та підшито 426 одиниць справ фонду.

Проводилися роботи з картонування справ. У цілому по області упродовж звітнього періоду закартеновано 28421 од. зб. при запланованих 12457 од. зб.

Тривали роботи на виконання Плану заходів щодо здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду та таких, що підлягають включенню до нього, на 2015-2019 роки. В цілому по області упродовж 2016 року здійснено перевіряння наявності та фізичного стану 158153 од. зб.; більше половини з яких перевірено у Державному архіві (85258 од. зб. на паперовій основі та 14638 од. зб. страхового фонду, що складають 1707860 кадрів мікрофільмів та мікрофіш). Перевиконання плану зумовлено перевірянням справ, що були переміщені з метою раціонального розміщення фондів з одного архівосховища до іншого.

Архівними установами низової ланки перевірено 58257 од. зб. документів НАФ, при плані 35876 од. зб. Значне перевиконання планових показників зумовлено суцільним перевірянням наявності та фізичного стану справ у Архівному відділі Шевченківської районної державної адміністрації, у зв'язку зі зміною керівника зазначеного відділу.

У звітній період проведено страхування трьох унікальних документів Державного архіву.

Продовжувалася робота з комплектування архівних установ документами Національного архівного фонду. У 2016 році на зберігання до Державного архіву надійшло 8 частин управлінських фондів та 1 фонд особового походження (Рубинський Олександр Юрійович, актор Харківського державного академічного театру ляльок ім. В.А. Афанасьєва, народний артист України, академік АНВО України, професор Харківського національного університету мистецтв ім. І.П.Котляревського). Усього за 2016 рік взято на облік 1717 од. зб. постійного зберігання на паперовій основі.

Крім того Державний архів прийняв на зберігання від Районних у місті Харкові виборчих комісій та Харківської міської виборчої комісії 156 од. зб. управлінської документації тимчасового зберігання за 2015 рік.

За звітний період до архіву надійшли нефондові документи: 50 од. зб. фотодокументів; 10 од. зб. фонодокументів; 4 од. зб. відеодокументів, 37 од. зб. фонду користування кінодокументів.

За 2016 рік архівними відділами РДА та міськрад було прийнято на державне зберігання 39420 од. зб. управлінської документації (план перевиконано удвічі, найбільші показники в архівних відділах Чугуївської, Харківської, Первомайської, Золочівської, Богодухівської, Валківської РДА та Ізюмської міськради).

Державним архівом та архівними відділами РДА план приймання документів НАФ значно перевиконано. Проте, архівними відділами міських рад – недовиконано (при плані 28834 од. зб. прийнято 7397 од. зб.), у зв'язку із позаплановим переміщенням Архівного відділу Харківської міськради до іншої будівлі. На даний час архів уже переміщено, сховища обладнано. У 2017 році буде продовжено приймання документів, включених до плану 2016 року.

Продовжувалася розробка науково-довідкового апарату до документів архівними установами області.

У Державному архіві тривала робота з науково-технічного опрацювання документів фонду Харківське губернське правління (Ф 4). За звітний період опрацьовано 1061 справу, що складає 61057 арк.

У 2016 році Державним архівом описано 63 од. зб. управлінської документації, а саме: фонду 6560, Колекція документів про Харків'ян – учасників Революції гідності; Р-1932, Державний архів, за 2011-2013 рр. Крім того, описано: 50 од. зб. особового походження фонду Рубинський Олександр Юрійович, актор Харківського державного академічного театру ляльок ім. В.А. Афанасьєва (Р – 6563); 50 од. обл. фотодокументів, 10 од. обл. фонодокументів, 27 од. обл. відеодокументів.

Архівним відділом Чугуївської РДА описано 95 од. зб. управлінської документації.

За 2016 рік Державним архівом удосконалено 29 описів дорадянського періоду, що становить 1793 од. зб. управлінської документації.

Удосконалено та перероблено описи управлінської документації в архівних відділах Балаклійської та Краснокутської РДА – на 375 од. зб.

У цілому по області закаталогізовано 795 од. зб. (при запланованих 579 од. зб.) та складено 4784 картки на управлінську документацію (при плановому показнику по області 3436).

У Державному архіві за 2016 рік тематично розроблений 1 управлінський фонд та складено 1254 каталожних картки. Подокументно розроблено 216 од. зб., також складено 50 каталожних карток на документи особового походження.

Протягом звітного періоду працівники Державного архіву проводили роботу з каталогізації нефондових документів: складено 50 каталожних карток на фотодокументи, 10 карток на фонодокументи та 27 карток на відеодокументи.

Архівними установами низової ланки розроблено 579 од. зб. та складено 3530 каталожних карток

У 2016 році у Державному архіві продовжувалася підготовка довідково-інформаційного видання «Анотований реєстр описів Державного архіву Харківської області радянського періоду» та збірника документів «Поляки на Харківщині».

Підготовлено до друку «Харківський архівіст» за 2016 рік обсягом 5,0 друк. арк.

2016 року Державним архівом Харківської області переглянуто грифи секретності 171 документу. З них 77 документів приведено у відповідність до вимог чинного законодавства України.

Досить активною була робота експертно-перевірної комісії Державного архіву. За звітний період проведено 12 її засідань, на яких схвалено описів на управлінську документацію в кількості 56611 од. зб. (планові показники перевиконано у 2,5 рази); погоджено описів справ з особового складу на 37848 од. зб. (планові показники перевиконано у 3 рази), 339 номенклатур справ (планові показники перевиконано у 3 рази), 7 інструкцій з діловодства; 6 положень про служби діловодства, 6 положень про архів (архівний підрозділ); 35 положень про ЕК.

ЕК архівних відділів області на своїх засіданнях схвалили описи справ управлінської документації на 35521 од. зб. (планові показники перевиконано у 2 рази), описи справ з особового складу на 25457 од. зб. (плановий річний показник перевиконано більш ніж у 4 рази), 301 номенклатуру справ, 65 інструкцій з діловодства, 163 положення про ЕК, 127 положень про архівні підрозділи.

2016 року Державним архівом, з метою одержання власних надходжень, проводилося упорядкування документів установ, підприємств та організацій. Усього було упорядковано на договірних засадах 452 од. зб. постійного зберігання та 851 од. зб. з особового складу установ міста.

Архівний відділ Золочівської РДА на договірних засадах упорядкував 177 од. зб. управлінських документів постійного зберігання та 181 од. зб. документів з особового складу.

Упродовж звітного періоду Державним архівом, у складі комісії Харківської обласної державної адміністрації, здійснено 1 тематичну перевірку роботи архіву Департаменту цивільного захисту обласної державної адміністрації. Інші перевіряння стану забезпечення збереженості документів НАФ архівних підрозділів та служб діловодства установ, підприємств та організацій відповідно до діючого законодавства не здійснювалися.

Архівні відділи РДА та міськрад області, у зв'язку із заборонаю проведення перевірок контролюючими органами також не проводили перевіряння стану забезпечення збереженості документів НАФ, але в рамках вивчення стану роботи та надання методичної допомоги у складі робочих груп РДА та міськрад провели 21 комплексну, 66 тематичних та 19 контрольних перевірок.

З метою підвищення фахового рівня працівників, відповідальних за ведення діловодства та архів на підприємствах, в установах та організаціях, Державний архів у 2016 році провів 4 семінари з питань архівної справи та діловодства, 2 із яких – платні семиденні семінари на базі Державного архіву для 16 слухачів. У роботі семінарів поза межами архіву взяла участь начальник відділу формування НАФ та діловодства: на базі КП «Регіональний учбово-методичний центр охорони праці» та Навчального центру оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України (с. Ватутіне Нововодолазького району). У зазначених семінарах взяли участь 57 слухачів.

Архівними відділами РДА та міськрад області проведено 83 семінари з діловодними службами та архівними підрозділами установ з низки питань діючого

законодавства архівної галузі (організації експертизи цінності документів в установі, забезпечення збереженості документів НАФ, вимог до складання Інструкції з ведення діловодства в органах місцевого самоврядування, складання номенклатур справ тощо). В семінарах взяли участь 2239 слухачів.

Крім того, проведено спільний виїзний семінар Державного архіву з Архівним відділом Дергачівської РДА у м. Дергачі на базі райдержадміністрації для працівників, відповідальних за архів та діловодство установ, підприємств, організацій – джерел формування та комплектування вказаного архівного відділу документами НАФ, у якому взяли участь 25 осіб.

Також Державним архівом проведено 2 дводенних семінари із підвищення кваліфікації та обміну досвідом для працівників архівних відділів РДА та міськрад області з питань організації їх роботи. У заходах взяли участь 66 осіб.

Тривала робота з популяризації архівних документів.

Упродовж звітнього періоду в Державному архіві підготовлено 10 інформаційних листів про документи воєнної тематики, про харків'ян-учасників Революції Гідності, про події Голодомору 1932-1933 років у Харківській області тощо. В архівних відділах РДА та міськрад області підготовлено 42 документи з ініціативного інформування.

Архівними установами області у звітний період підготовлено 79 виставок архівних документів: 21 – Державним архівом, із яких 8 – у режимі on-line; 58 – архівними установами низової ланки.

Особливої уваги заслуговує спільна on-line виставка Державного архіву з Центром краєзнавства імені П.Т. Тронька ХНУ ім. В. Н. Каразіна: «Назустріч 100-річчю архівної справи в Україні. Архівісти Харківського університету в документах і матеріалах середини ХХ – початку ХХІ ст.».

Тривала співпраця із засобами масової інформації. Загалом по області архівними установами підготовлено 8 радіопередач, 3 телепередачі та 55 публікацій у пресі (річні планові показники за окремими напрямками перевиконано).

Протягом 2016 року в архівних установах області працювали 623 користувачі, з яких: 617 – громадяни України, 6 – іноземні громадяни. Загальна кількість справ, виданих користувачам, становила 10293 од. зб.

Певна увага упродовж звітнього періоду приділялась просвітницькій роботі серед молоді.

Проведено 11 оглядових екскурсій по Державному архіву для студентів вищих навчальних закладів та 3 навчально-виробничі практики для студентів Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Архівними відділами області проведено 2 оглядові екскурсії. Також Архівним відділом Харківської міськради проведено 2 практики зі студентами Харківської державної академії культури.

2016 року працівники Державного архіву взяли участь у роботі круглого столу з питань архівної справи, організованому історичним факультетом Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. та у роботі науково-технічної конференції НДІ мікрографії.

У звітний період у читальних залах Державного архіву працювало 450 користувачів, у читальних залах архівних відділів – 173 користувачі. У 2016 році до

читальних залів Державного архіву видано 8665 справ, до читальних залів архівних відділів області – 1628 справ.

Особлива увага архівними установами області приділялася роботі зі зверненням громадян.

Державним архівом у звітному періоді виконано 298 тематичних запитів, архівними відділами РДА – 935, архівними відділами міськрад – 1239 таких запитів. За актами цивільного стану Державним архівом виконано 2245 запитів, генеалогічного характеру – 196.

2016 року архівними установами області виконано 20408 соціально-правових запитів, із них більше половини (10928) – трудовими архівами. Державним архівом виконано 978 таких запитів, архівними відділами РДА – 5735, архівними відділами міськрад – 2810.

На особистому прийомі державними архівними установами області та архівними відділами міськрад прийнято 9595 звернень, інші надіслано поштою.

Протягом 2016 року до Державного архіву надійшло 110 запитів щодо підтвердження трудового стажу для призначення пенсій на пільгових умовах або за вислугу років, до архівних відділів РДА та міськрад області надійшов 321 такий запит.

Слід зазначити, що як і у попередні 2014 – 2015 роки, простежується значне (у два з половиною рази) перевиконання планових показників Державним архівом з виконання запитів за актами цивільного стану. Завдяки включенню до плану Державного архіву на 2016 рік розробки архівного фонду Бюро записів актів громадянського стану міських відділів Управління НКВС УРСР по Харківській області (Р – 6532), було продовжено створення електронної бази (алфавітного покажчика) до цього фонду, що допомогло прискорити пошук необхідної інформації. У 2016 році до вказаної бази внесено 10508 прізвищ.

Майже удвічі, у порівнянні з планом, виконано запитів соціально-правового характеру архівними відділами РДА та більше ніж на 70 % – архівними відділами міськрад. Цей показник є негативним і пояснюється відсутністю діяльності трудових архівів, які повинні виконувати більшу частину таких запитів за документами тривалого терміну зберігання з особового складу (кадрових питань), у декількох районах та містах області. На сьогодні трудові архіви не створено на території Харківського району та м. Лозова. Крім того, до сих пір не розпочали роботу трудові архіви, створені у 2013 – 2015 роках, у Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Ізюмському та Красноградському районах. Отже, архівні відділи у вказаних районах та містах продовжують виконувати непрофільні функції, що заважає їхній основній діяльності щодо роботи з документами Національного архівного фонду України.

Як позитивний момент слід відмітити, що 2016 року розпочав роботу трудовий архів у м. Куп'янськ. Також наприкінці 2016 року створено трудовий архів у м. Ізюм.

З метою покращення організації роботи із зверненнями громадян, на веб-сайті Державного архіву розміщено списки ліквідованих підприємств, документи яких знаходяться в архівних відділах та трудових архівах. Крім того, на сайтах Державного архіву, районних державних адміністрацій і міських рад розміщено інформацію про часи прийому громадян та контактні дані керівників архівних

відділів РДА та міськрад області, трудових архівів. Оновлено списки ліквідованих підприємств і на дошках оголошень архівних відділів області.

Ураховуючи вищевикладене, слід зазначити, що 2016 року архівними установами області проведено значну роботу на виконання поставлених перед ними завдань. Однак, поряд із позитивними зрушеннями залишається невирішеною низка проблемних питань.

Не дали результату пошуки шляхів фінансування проекту будівництва спеціалізованої споруди для розміщення Державного архіву. Можливості архіву щодо приймання документів на зберігання повністю вичерпано ще 20 років тому.

Залишається невирішеним питання оснащення сховищ Державного архіву, архівних відділів РДА та міськрад області автоматичними установками пожежогасіння. У зв'язку з дефіцитом фінансування, місцеві архівні установи не мають на сьогодні коштів для здійснення даного заходу.

Незважаючи на роз'яснення Укрдержархіву, Харківської обласної державної адміністрації та Державного архіву, відбулося перетворення двох архівних відділів (Первомайської та Шевченківської РДА) на сектори.

Не завершено створення системи трудових архівів через їх відсутність на території Харківського району та міста Лозова.

Підводячи підсумки роботи Державного архіву та архівних установ Харківської області у 2016 році, слід зазначити, що протягом вказаного періоду тривали роботи зі збереження документального надбання Слобожанщини, поповнення Національного архівного фонду та розширення доступу до архівної інформації.

Враховуючи вищевикладене, **колегія вирішує:**

1. Звіт про підсумки роботи Державного архіву Харківської області та архівних установ області за 2016 рік, взяти до відома. Стан проведеної роботи визначити як добрий.

2. Визначити на 2017 рік пріоритетними напрямками діяльності Державного архіву та архівних установ області:

2.1. Забезпечення збереження та примноження у Харківській області документів Національного архівного фонду як складової культурної спадщини для формування національної самосвідомості Українського народу.

2.2. Розширення доступу до архівних документів.

2.2. Здійснення заходів, спрямованих на зміцнення матеріальної бази архівних установ області, посилення стану збереженості архівних документів та їхньої протипожежної безпеки (за умови фінансування).

Термін виконання: протягом року

3. Керівництву Державного архіву, архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад міст обласного значення Харківської області забезпечити:

3.1. Надійність експлуатації архівних будівель і приміщень, систем їх життєзабезпечення, посилення охоронної і протипожежної безпеки архівосховищ.

3.2. Контроль за станом упорядкування архівних документів за встановлені законодавством строки їх зберігання в архівних підрозділах органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

3.3. Виконання усіх планових показників, передбачених планом розвитку архівної справи Харківської області на 2017 рік, у повному обсязі.

4. Головам районних державних адміністрацій Харківської області: Дергачівської, Дворічанської, Зміївської, Ізюмської та Красноградської – взяти під особистий контроль організацію роботи трудових архівів, що створені на території цих районів у 2013 – 2015 роках, але до цього часу не розпочали діяльність; голові Харківської райдержадміністрації – створення трудових архівів на території району.

Термін виконання: 28 квітня 2017 року

5. Міському голові міста Лозова – здійснити заходи, аналогічні зазначеному у пункті 4.

6. Головам Первомайської та Шевченківської районних державних адміністрацій Харківської області забезпечити приведення положення про місцеві державні архівні установи цих районів у відповідність до вимог чинного законодавства.

Термін виконання: 28 квітня 2017 року

7. Питання про стан виконання плану розвитку архівної справи Державним архівом Харківської області, архівними відділами районних державних адміністрацій та міських рад обласного значення за підсумками I-го півріччя 2017 року розглянути на засіданні колегії Державного архіву Харківської області у III-му кварталі 2017 року.

Термін виконання: липень 2017 року

**Голова колегії, заступник директора
Державного архіву Харківської області**

Є.О. Куш